

**МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. ЛАЗАРЯНА**

РАДА З ГУМАНІТАРНОГО ВИХОВАННЯ

ВІСНИК КУРАТОРА

№ 47

(лютий 2011)

**ДНІПРОПЕТРОВСЬК
2011**

Укладач: Дешко Л. К.

УДК 378

Вісник куратора № 47 (лютий 2011 р.)

Рекомендовано до друку радою з гуманітарного виховання 17 лютого 2011 року

Редактор: Лагдан С. П.

Комп'ютерний набір: Сидорчук Н. В.

Зміст

1. Про ефективність роботи кураторів у студентських групах (за матеріалами соціологічного дослідження) *(Пономаренко І. Ю. – доцент кафедри філософії та соціології, керівник соціологічної групи університету)*
2. Соціально-психологічні аспекти стресових ситуацій *(Дешко Л. К. – доц. каф. соціології та філософії, керівник «Школи куратора»)*
3. Психологічний захист та його механізми *(Дешко Л. К. – доц. каф. соціології та філософії, керівник «Школи куратора»)*
4. Додаткова інформація: Психологічна консультація.
5. Календар знаменних дат.
6. Згадаймо ці дати *(Н. І. Долматова – зав. відділом гуманітарної літератури)*
7. План заходів на II семестр 2010-2011 навчального року.

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна

Дніпропетровськ – 49010, вул. акад. Лазаряна, 2

ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ КУРАТОРІВ У СТУДЕНТСЬКИХ ГРУПАХ

(за матеріалами соціологічного дослідження)

Учорашній школяр, приходячи до ВНЗ, стикається з абсолютно новою для нього системою освіти. Ця система відрізняється від шкільного навчання й організаційно, і методично, і змістовно, і за своїми основними цілями та напрямками. Перший семестр першого року навчання – це період адаптації студента до нової системи освіти. Швидка й успішна адаптація до життя ВНЗ студентів першого курсу є запорукою успішного оволодіння ними професією – того, заради чого вони прийшли до університету, і того, заради чого працює вся система вищої освіти. Істотна роль в адаптації студентів належить кураторам академічних груп.

Зміст роботи куратора значно відрізняється від роботи класного керівника. Він визначається, зокрема, віковими особливостями студентів-першокурсників. Це вік зі своїми специфічними психологічними особливостями та інтересами.

Робота кураторів спрямована на вирішення пріоритетного завдання вузівського виховання – створення оптимальних умов для саморозвитку особистості студента. Куратор бере участь у вирішенні цього завдання шляхом консультування, орієнтації та психологічної підтримки студентів. Така робота зі студентами повинна проводитися в кожному ВНЗ. Кураторство є одним з основних стратегічних напрямків виховної роботи й нашого університету.

Для того, щоб оцінити ефективність роботи куратора, в університеті було проведено соціологічне дослідження. У ньому взяли участь 515 студентів восьми факультетів: МТ – 112, Е – 54, М – 53, УПП – 34, ПЦБ – 25, ЕМТ – 71, ТК – 140, ГОІС – 24.

В анкеті було сформульовано 13 запитань, які, на нашу думку, повинні були допомогти вирішити поставлене завдання.

У першому пункті у студентів запитували, ким для них є куратор. Більше ніж третина студентів (37%) відповіли, що куратор для них «просто викладач». Третина (28%) вважає, що куратор для них «добрий порадник». Куратор для мене «старший друг» – так відповіли 5% опитаних, «вихователь» – 17%, «турботлива няня» – 3%.

Аналіз відповідей на це запитання показує, що деякі куратори не змогли стати для студентів порадником, вихователем, старшим другом, а залишилися тільки «просто викладачем». Це означає, що ці куратори не виконують своїх функцій та завдань, не змогли «достукатися» до студента, завоювати у нього авторитет, допомогти йому в складній ситуації.

У другому пункті анкети у студентів запитували, як часто вони зустрічаються з куратором. Майже половина студентів (47%) відповіли, що спілкуються з куратором один раз на тиждень, 4% студентів зустрічаються з куратором 2-3 рази на тиждень, 13% – раз на два тижні. Ці відповіді свідчать про те, що 64% наших респондентів спілкуються з куратором досить часто. Це, безумовно, хороший показник, який свідчить про те, що більшість кураторів

університету сумлінно ставиться до своїх обов'язків. У той же час 11% студентів бачать своїх кураторів тільки один раз на місяць, чого явно недостатньо. 3% студентів відповіли, що взагалі його (куратора) не знають, не знають, як його звати, не бачать його майже ніколи. Так відповіли кілька студентів груп 224, 341, 723, 922-6, 933, 930П. Цікаву відповідь дав один зі студентів 341 групи: «на 1-му курсі – щотижня, на 2-му курсі – щомісяця, на 3-му курсі – раз на семестр». Ця відповідь свідчить про зниження уваги куратора до студентів старших курсів і, відповідно, зниження ефективності його роботи.

Наскільки студенту необхідний куратор? Проаналізувавши відповіді на третє запитання, ми можемо зробити висновок. Запитання було сформульоване таким чином: Які функції, на Ваш погляд, має виконувати куратор групи? Запитання було закритим, варіанти відповідей були взяті з «Положення про куратора академічної групи»*. 65% опитаних вважають, що куратор має допомагати студентам у всіх питаннях вузівського життя, 50% респондентів відзначають, що куратор має контролювати успішність і дисципліну.

Куратор повинен: впливати на організацію навчального процесу – відповіли 37% студентів; проводити виховну роботу зі студентами – відповіли 36% студентів; залучати студентів до науково-дослідної роботи, спорту, художньої самодіяльності – 18%; піклуватися про соціально-побутові умови життя студентів – 9%. Як видно з відповідей студентів, усі вони відзначають велику роль куратора в житті студентів.

Для того щоб оцінити роботу куратора, студентам було поставлено запитання: чи були у Вас ситуації, коли куратор дав Вам конкретну допомогу? 34% студентів відповіли ствердно, 66% вважають, що такої ситуації не було. Ми вважаємо, що це позитивний результат. Він свідчить про те, що третина опитаних студентів отримала особисту допомогу від куратора в складній для себе ситуації.

Далі студентів, які відповіли ствердно на попереднє запитання, просили описати ситуацію, в якій куратор надав їм допомогу. Це запитання було відкритим, тобто не було запропоновано варіантів відповідей.

Ми отримали велику кількість відповідей, які спробували систематизувати і згрупувати. Понад 80% студентів описують ситуації, пов'язані з допомогою у навчанні. Наводимо деякі приклади** : «допоміг здати іспит», «допоміг з електротехнікою» (131 гр.), «допоміг у вирішенні конфліктних ситуацій у навчанні» (кафедра графіки, теорія механіки) (122 гр.), «допомогу в навчанні – залізобетонні та дерев'яні мости» (141 гр.), «допоміг з труднощами в навчальному процесі» (221-5, 341, 347, 421-6 гр.), «допоміг підтягти мої знання з хімії для задачі іспиту», «пояснював незрозумілу тему зі свого предмета» (635 гр.), «допоміг здати один предмет, підказав як треба діяти в цій ситуації» (723 гр.), «допоміг освоїти незрозумілі теми з різних дисциплін» (726 гр.), «дала поради з вибору керівника диплома», «допомогла з матеріалами

* студенти могли вибрати кілька варіантів відповідей, тому сума відсотків не складає 100

** збережена стилістика авторів

для курсової роботи» (753 гр.), «якщо мене хвилюють питання, пов'язані з навчанням, куратор завжди допоможе, дасть пораду і конкретну допомогу» (931 гр.), «порадив як здати лабораторну, пояснив як зробити завдання» (933 гр.) і т.д.

Аналізуючи відповіді на дане запитання, можна зробити висновок, що практично у всіх групах, де ми проводили дослідження, куратори надавали допомогу у навчанні ряду студентів. Правда, нам здалося, що іноді ця допомога була навіть надмірною і могла зробити наших і без того інфантильних студентів ще більш безініціативними. Наведемо приклади: «були борги з предметів, і куратор домовлявся з викладачами про те, щоб я здав пізніше», «коли у мене були проблеми з пропусками, куратор допоміг довести тому, що я хворів» (922-б), «дав можливість студентам «підтягнути хвости» наприкінці сесії, домовлявся з викладачем про додаткові консультації» (933 гр.). Нам здається, що студенти також повинні проявляти ініціативу у вирішенні своїх проблем з навчанням.

Іноді студенти звертаються за допомогою до куратора в ситуаціях, не пов'язаних з навчанням: «куратор надав психологічну підтримку, коли в мене вкрали гаманець у маршрутці», «куратор подав ідею щодо оформлення блоку в гуртожитку» (141 гр.), «допоміг порадою у вирішенні особистих проблем» (341 гр.), «давав добрі поради, які допомогли краще вчитися і вирішити особисті життєві проблеми» (347 гр.), «куратор допомогла, коли я потрапив до лікарні», «пояснив, що потрібно робити для саморозвитку», «проконсультував у питанні, яке мене хвилювало, запропонував шляхи його вирішення», «у мене виникли деякі питання, відповіді на які мені допоміг знайти куратор» (635 гр.), «куратор допоміг мені розібратися з непорозуміннями в деканаті» (721 гр.) і т.д.

У наступному пункті анкети у студентів запитували: «Що конкретно зробив Ваш куратор для збереження контингенту групи?». Це питання також було відкрите, і варіантів відповідей отримано багато. Вони дозволяють багато дізнатися про ефективність роботи куратора. У групах, де куратор дійсно багато сил докладає для того, щоб зберегти контингент, студенти пишуть про це практично в кожній анкеті. Наведемо деякі приклади: «Куратор став старшим другом для нас, знайшов підхід до групи, застосовує тонкі психологічні методи», «в усіх розмовах він намагається показати нам, що наша група на час навчання як одна сім'я», «куратор проводив індивідуально-виховну роботу зі студентами, у яких були проблеми з навчанням» (131 гр.); «проводив збори, на яких виявлялися здібності та інтереси кожного члена групи», «контролював організацію навчального процесу, допомагав організувати дозвілля» (141гр.); «на кураторських годинах давав добрі поради, які завжди змушують задуматися про своє майбутнє (здоров'я, сім'ю, кар'єру)», «проводив індивідуальні бесіди, які допоможуть у подальшому житті», «максимально допомагав кожному з проблемами, дбав про успішність групи» (142 гр.); «він стільки для нас зробив, що місця не вистачає, щоб розповісти», «надавав психологічну підтримку, проводив бесіди про навчальний процес і дисципліну» (341 гр.); «переживав за весь склад групи, допомагав вирішувати

проблеми в навчанні», «проводив бесіди про необхідність систематичних занять», «дбав про збереження чисельності групи» (421-6 гр.); «намагалася всіма способами своєчасно допомогти студентам, давала розумні поради, допомагала як хороший старший друг», «була опорою для студентів» (635 гр.); «здійснював контроль за навчанням, що допомогло зберегти майже повний склад групи після двох сесій» (723 гр.); «щочетверга проводив кураторську годину, і це згуртовувало групу, контролював індивідуальну успішність» (726 гр.); «приділяла увагу кожному студенту, якому потрібна була допомога», «допомагала у навчанні, прагнула зберегти групу, щоб нікого не відрахували» (753 гр.); «запрошував фахівців соціального центру допомоги молоді» (931 гр.); «куратор завжди радить нам, як вчинити правильно в тій чи іншій ситуації», «дбає про кожного студента, допомагає вирішувати проблеми, допомагає і підтримує нас, стежить, щоб ми виконували все вчасно», «телефонує батькам студентів» (1041).

Аналізуючи наведені відповіді, ми можемо зробити висновок, що куратори тих груп факультетів МТ, М, УПП, ПЦБ, ТК, студенти яких брали участь в опитуванні, сумлінно ставляться до своїх обов'язків і докладають багато зусиль для збереження контингенту груп. Але не на всіх факультетах ситуація настільки сприятлива. Так, наприклад, у цілому ряді анкет груп 221-225 студенти вважають, що куратор нічого не зробив для збереження контингенту групи. В одній із анкет читаємо: «Колишній куратор Козак О. С. нічого не зробив для збереження групи, тому, напевно, її розформували». Позитивних відгуків про кураторів цих груп зовсім небагато. Немає хороших відгуків і про кураторів груп 930П, 933 (ф-т ТК). Багато студентів пишуть, що куратор нічого не зробив для збереження контингенту групи.

Відповіді на запитання «Які заходи в групі, організовані куратором, найбільше Вам подобалися?» також дозволяють зробити висновок про ефективність роботи куратора. Слід зазначити, що студенти з вдячністю згадують про всі заходи, організовані кураторами груп (навіть про такі, як прибирання території). У деяких групах студенти згадують про один-два заходи, в інших групах таких заходів називається значно більше. Наприклад, на факультеті МТ студентам запам'яталися: поїздка в Київ, поїздка в Запоріжжя, поїздка в Святогірськ, поїздка на теплоході, екскурсії до музеїв та походи в театри, екскурсії на завод ЗБК, екскурсії на мости, зустрічі з психологом, зустрічі з цікавими молодими людьми і т.д. Про ці заходи студенти пишуть майже у всіх анкетах. Студенти 341 і 347 груп пишуть про відвідування виставки в експоцентрі «Метеор», про поїздку в депо, про похід до бібліотеки ДНТУ, в музей ДНТУ, про зустріч з ветеранами. Студенти груп 421-8 відзначають наступні заходи: поїздка на Хортицю в Запоріжжя (правда, пишуть про те, що було це на першому курсі і хотілося б побільше таких заходів), походи в театр, у кіно, в Будинок органної музики, лекції з психологічними іграми, організацію свята 23 лютого і т.д.

У 635 групі запам'яталася поїздка до Умані, святкування днів народжень, екскурсії та походи в театр. У 721, 723, 726 та 753 групі згадують, як куратор

приходила в гості «на каву» з солодошами. У групі 1041 відзначають походи в кіно, театр, конференції, відвідування музею ДШТУ, зйомку фільму, інавгурацію на першому курсі.

На факультеті ТК ситуація не така позитивна. Так, якщо в 931 групі студенти пишуть про спілкування з психологом, про неодноразові тренінги, про походи в театр, відзначають, що «всі заходи цікаві і завжди залишають багато позитивних емоцій», то в групах 922-6 таких заходів відзначається дуже мало (прибирання території, миття вікон у 503 ауд.). У групі 933 відзначають, що таких заходів не було, про це ж пишуть студенти групи 930П. Дуже мало заходів було проведено в групах 421-6. Студенти пишуть про прибирання території на консультаціях! У більшості анкет стоїть прочерк або студенти пишуть: «куратор не проводив ніяких заходів». І таких анкет досить багато.

Проаналізувавши відповіді студентів на це запитання, ми бачимо, що студенти з вдячністю відзначають роботу куратора з організації заходів і намагаються згадати і не пропустити жодного з них.

У восьмому запитанні анкети студентів просили вказати, на які теми вони хотіли б поспілкуватися з куратором на виховних годинах. Нам здається, що ця інформація буде корисною для кураторів. Було запропоновано десять варіантів відповідей, можна було дати і свій варіант відповіді*. Майже 43% студентів цікавляться новими технологіями, 31% хочуть отримати нові знання з психології. Приблизно однакову кількість голосів отримали теми: етика (24%), шкідливі звички й асоціальні явища (алкоголізм, куріння, наркоманія, СНІД) (28%), здоров'я (21%), сім'я (20%), економіка й бізнес (20%). Менший інтерес студентів викликали теми: філософія (13%), культурологія (9%), релігія (4%). Закономірно, що в технічному ВНЗ найбільший інтерес викликають нові технології. Також ми в черговий раз можемо констатувати, що психологія викликає стабільний інтерес у наших студентів (у попередніх соціологічних опитуваннях ми також постійно спостерігали інтерес студентів до вивчення психології). Дуже сумно у зв'язку з цим, що курс психології перестав бути обов'язковим для вивчення. Серед проблем, які цікавлять студентів, названі також: питання майбутнього працевлаштування, перспективи спеціальності, студентське життя і його проблеми.

У нашому соціологічному дослідженні ми ставили завдання дізнатися, які стилі керівництва групою використовує куратор. Студентам було запропоновано обрати не більше трьох варіантів відповідей. 75% студентів відзначили демократичний стиль (спілкування «на рівних», співробітництво), 23% – ігнорувальний (формальне керівництво, невтручання), 10% – ліберальний (вседозволеність), 7% – авторитарний (владний, суворе керівництво і контроль), 7% – непослідовний (часта зміна стилів), 6% – потуральний (самоусунення від керівництва), 5% – автократичний (одноосібне управління).

Наступним запитанням у студентів дізнавалися, які прийоми впливу на особистість використовує куратор. Було запропоновано сім варіантів

* студентів не обмежували з вибором варіантів відповідей, тому сума відсотків не складає 100

відповідей. 49% респондентів відзначили стиль роз'яснення, 40% – керівництво до дії, 31% – прояв уваги, 28% – підтримку, 26% – повчання, 18% – контроль, 16% – критику. Дехто вказав свій варіант відповіді. Так, ряд студентів груп 933 і 933П написали, що куратор не використав ніяких прийомів впливу на особистість. А в 347 групі відзначили, що куратор використовував погрози, що, на наш погляд, є неприпустимим прийомом виховання.

Якими якостями повинен володіти куратор? На це запитання ми зможемо відповісти, проаналізувавши відповіді студентів. Запитання було відкритим, тому ми отримали велику кількість варіантів відповідей. Відзначимо ті, які називалися найчастіше: повага до студентів – 12%, увага до студентів – 12%, готовність допомогти – 11%, професіоналізм – 8%, доброта – 6%, розуміння – 6%, тактовність – 5%, порядність – 4%, організаторські здібності – 4%, вихованість – 4%, співчуття – 4%, розум – 4%.

Також студенти перераховують цілий ряд якостей, суть яких зводиться до того, що куратор має бути комунікабельним і вміти знайти спільну мову зі студентами: повинен бути психологом; терплячим; добрим порадником; повинен мати авторитет; проявляти інтерес до життя групи і бути її частиною; зробити з групи одну команду; не повинен кричати на студентів (гр. 930П). У деяких анкетах студенти пишуть: куратор має володіти такими якостями, як мій куратор (131 гр., 1041 гр.).

Далі в анкеті у студентів запитували, якими якостями володіє їх куратор. З десяти якостей студентам пропонувалося вибрати три найбільш характерних. Результати розподілилися наступним чином: 54% – повага до студента, 46% – готовність допомогти, 32% – порядність, 31% – увага, 31% – вихованість, 26% – професіоналізм, 24% – моральність, 22% – тактовність, 20% – ерудиція, 13% – співчуття.

В останньому запитанні студентів просили оцінити роботу куратора за 5-бальною шкалою, відповіді студентів розподілилися наступним чином:

Відмінно	30 %
Добре	41 %
Задовільно	20 %
Незадовільно	9 %

Як бачимо, більша частина опитаних студентів (71%) задоволена роботою своїх кураторів.

Дослідження показало, що більшість студентів позитивно оцінюють роботу кураторів груп. У багатьох групах куратори ефективно проводять виховну, організаторську, контролювальну роботу. Студенти з вдячністю відгукуються про роботу своїх кураторів. Але є групи, в яких куратори не дуже відповідально ставляться до своїх обов'язків, що відображено в даному дослідженні.

Ми вважаємо, що з результатами даного соціологічного дослідження корисно буде ознайомитися деканатам і кураторам груп.

Пономаренко І. Ю. – доцент кафедри філософії та соціології, керівник соціологічної групи університету

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ

Поняття конфлікту можна визначити як відсутність згоди між двома або більше сторонами, які можуть бути фізичними особами чи групами. Кожна сторона робить усе можливе, щоб була прийнята її точка зору, і заважає іншій стороні робити те саме.

Прихильники школи «людських відносин» також вважали, що конфлікт – зло і що його слід уникати. Визнаючи можливість суперечностей між цілями окремої особистості й організації, між лінійними та функціональними ланками, між повноваженнями й можливостями посадових осіб та ін., вони розглядали конфлікт як ознаку неефективної діяльності організації і поганого управління. Отже, на їхню думку, конфлікти не виникають, якщо в організації добрі взаємовідносини між її членами.

Сучасні погляди полягають у тому, що навіть при наявності ефективного управління в організаціях деякі конфлікти не тільки можливі, а й навіть бажані. Звичайно, конфлікт не завжди має позитивний характер, у деяких випадках він може заважати задоволенню потреб індивідуума і досягненню цілей організації. Наприклад, якщо в колективі є людина, схильна до суперечок, інші члени колективу можуть поділяти погляди цієї людини, щоб не вступати в суперечку і уникнути конфлікту, хоча точка зору любителя посперечатися може бути і неправильною. Проте в багатьох випадках конфлікт допомагає виявити різноманітність поглядів, дає додаткову інформацію, допомагає з'ясувати альтернативні вирішення проблеми. Це робить процес групового прийняття рішень більш ефективним і дає людям можливість задовольнити власні потреби в повазі та у владі. Це може призвести також до більш ефективного виконання планів, стратегій та проектів, оскільки обговорення різних поглядів на ці документи відбувається до втілення їх у життя.

Розрізняють чотири основних типи конфлікту: внутрішньоособовий конфлікт, міжособовий конфлікт, конфлікт між особою і групою, міжгруповий конфлікт.

Внутрішньоособовий конфлікт. Він може виявитися в різних формах. Одна з найпоширеніших форм – рольовий конфлікт, коли до однієї людини висуваються суперечливі вимоги з приводу того, який повинен бути результат її праці.

Міжособовий конфлікт. Цей тип конфлікту найбільш поширений. В організації він виявляється по-різному. Найчастіше це боротьба керівників за обмежені ресурси, капітал чи робочу силу, за використання певного обладнання, за схвалення певних ідей. Кожен із цих керівників вважає, що оскільки ресурси обмежені, він повинен переконати вище начальство виділити ці ресурси саме йому, а не комусь іншому.

Міжособовий конфлікт виявляється також як зіткнення особистостей. Люди з різними рисами характеру, поглядами та цінностями інколи просто не в змозі співіснувати. Як правило, погляди і цілі таких людей дуже відрізняються.

Конфлікт між особою і групою. Виробничі групи встановлюють певні норми поведінки. Кожен повинен додержуватись їх, щоб визнаватись неформальною групою і тим самим задовольнити свої соціальні потреби. Однак якщо очікування групи заходять у суперечності з очікуваннями окремої особистості, може виникнути конфлікт.

Міжгруповий конфлікт. Будь-яка організація складається з певних формальних і неформальних груп, між якими можуть виникати конфлікти. Найчастіше конфлікт виникає через розбіжності в цілях чи інтересах функціональних структурних груп.

Міжгруповий конфлікт може виникнути також у ході боротьби між структурними підрозділами за матеріальні, трудові чи фінансові ресурси.

Отже, будь-який тип конфлікту має свої причини. Найбільш поширеним з них є: обмеженість ресурсів, взаємозалежність завдань, розбіжності в цілях, відмінності в уявленнях, інтересах та цінностях, в манері поведінки та життєвому досвіді, незадовільній комунікації.

Обмеженість ресурсів. Навіть у найбільших організаціях ресурси завжди обмежені. Керівництву досить складно вирішити, як поділити матеріальні, людські та фінансові ресурси між різними групами, щоб досягти загальних цілей організації.

Взаємозалежність завдань. Можливість конфлікту існує скрізь, де одна людина або група залежить у виконанні завдань від іншої людини або групи. Оскільки всі організації є системами, які складаються із взаємозалежних елементів, при неадекватній роботі одного з підрозділів або людини взаємозалежність завдань може стати причиною конфлікту.

Розбіжності в цілях. Можливість конфлікту в організаціях збільшується залежно від того, чим більшою стає спеціалізація і поділ їх на підрозділи. Це відбувається тому, що спеціалізовані підрозділи самі формують свої цілі і можуть приділяти більшу увагу досягненню їх, ніж досягненню цілей всієї організації.

Відмінності в уявленнях та цінностях. Уявлення про певну ситуацію залежить від бажання досягти певної цілі. Замість того, щоб об'єктивно оцінювати ситуацію, люди можуть розглядати тільки ті погляди, альтернативи, які, на їхню думку, позитивні для групи й особистих потреб.

Незадовільні комунікації. Погане передавання інформації є як причиною, так і наслідком конфлікту, заважаючи окремим працівникам чи групі розуміти ситуацію або погляди інших. Якщо керівництво не може довести до відома підлеглих певні новації і переконати їх у необхідності та вигідності для них, підлеглі можуть відреагувати таким чином, що виникає конфлікт між адміністрацією і підлеглими або між самими підлеглими.

Такі конфлікти часто виникають і загострюються через нездатність керівників розробити і донести до відома підлеглих точний опис посадових функцій, обов'язків, вимог до праці.

Є декілька способів управління конфліктною ситуацією, які можна поділити на дві категорії: структурні і міжособові.

До **структурних** методів належать: роз'яснення вимог до праці, використання координаційних та інтеграційних механізмів, встановлення загальноорганізаційних координаційних цілей, використання системи винагород.

Роз'яснення вимог до праці. Це один із найкращих методів запобігання внутрішньоособовому конфлікту. Суть його полягає в роз'ясненні того, які результати очікуються від співробітника чи підрозділу. При цьому повинні бути визначені такі параметри, як рівень результатів, що очікуються, шляхи руху інформації, система повноважень і відповідальності, процедури, правила.

Координаційні та інтеграційні механізми. Як координаційний механізм для управління конфліктною ситуацією використовується ланцюг команд, тобто чітко визначається ієрархія повноважень і взаємодія людей, порядок прийняття рішень та інформаційні потоки в організації.

Загальноорганізаційні комплексні цілі. Ефективне досягнення таких цілей потребує суспільних зусиль двох і більше співробітників, груп чи відділів. Отже, спільні зусилля працівників для досягнення загальної мети знижують вірогідність виникнення конфлікту між ними.

Структура системи винагород. Винагороду можна використовувати як метод уникнення чи управління конфліктною ситуацією, здійснюючи вплив на поведінку людей.

Виникнення конфліктної ситуації, її гострота, схильність до розвитку чи, навпаки, до згасання, залежить від особистих якостей людей, які беруть участь у ситуації. При цьому конфлікт швидко вирішується, якщо хоча б один з учасників конфліктної ситуації володіє міжособовими методами (стилями) вирішення конфліктних ситуацій.

Вирізняють наступні стилі: ухилення, згладжування, примушування, компроміс і вирішення проблем.

Ухилення. Цей стиль полягає у тому, що людина намагається уникнути конфлікту.

Згладжування. Цей стиль характерний поведінкою, яка диктується переконанням, що не варто злитися, оскільки це в кінцевому підсумку негативно позначається на всіх. Навпаки, потрібно стимулювати почуття спільності між членами колективу.

Примушування. У межах цього стилю переважають намагання примусити прийняти свою точку зору будь-яким чином. Той, хто намагається це зробити, не цікавиться думкою інших. Особа, яка використовує цей стиль, поводить себе агресивно і для впливу на інших використовує владу примушуванням. Цей стиль ефективний у ситуаціях, коли керівник має велику владу над підлеглими. Недолік цього стилю полягає у тому, що він пригноблює ініціативу підлеглих, створює велику вірогідність недовраховання всіх чинників, оскільки представляє тільки одну точку зору.

Компроміс. Цей стиль характеризується прийняттям точки зору іншої сторони, але тільки до певної межі.

Вирішення проблеми. Цей стиль характеризується визнанням

розбіжностей у думках і готовністю ознайомитися з іншими точками зору, щоб зрозуміти причини конфлікту і знайти вихід, прийнятний для всіх сторін. Отже, у складних ситуаціях, де різноманітність підходів і точна інформація є запорукою для прийняття розумних рішень, появу конфліктних ситуацій потрібно навіть стимулювати, використовуючи їх як один із засобів вирішення проблем. Однак при цьому обов'язково потрібно володіти способами вирішення та виходу з конфліктних ситуацій.

Як би не намагався керівник створити нормальний соціально-психологічний клімат у колективі, завжди можуть виникнути ситуації, які негативно впливають на людей і викликають у них стресовий стан. Надмірний стрес може виявитись надмірним фактором для індивідуума і в цілому для організації

Стрес – це явище, із яким людина стикається постійно. Незначні стресові ситуації нешкідливі для людини. Більш шкідливий надмірний стрес, який характеризується надмірним психологічним та фізіологічним напруженням. Психологічні прояви стресу включають роздратованість, втрату апетиту, депресію і понижений інтерес до міжособових відносин. Фізіологічні прояви стресу – це виразки, мігрень, гіпертонія, біль у серці, астма, артрит. Стрес може бути викликаний факторами, пов'язаними з працею і діяльністю організації або подіями в особистому житті індивідуума.

Організаційні фактори. Найбільш поширеною і зрозумілою причиною стресу в організаціях є перевантаження або надмірно мала завантаженість по роботі. Другою причиною є конфлікт ролей, який виникає, коли до працівника висуваються суперечливі вимоги або при порушенні принципу єдиноначальності (одержання підлеглими розпоряджень, що суперечать один одному). Третій фактор – невизначеність ролей, тобто ситуації, коли працівник не розуміє, чого від нього хочуть. Четвертий фактор – нецікава робота. Крім цих факторів, стрес може виникнути внаслідок незадовільних фізичних умов праці, наприклад, відхилень у температурі приміщення, поганого освітлення чи надмірного шуму.

Особисті фактори. Праця становить основний аспект життя більшості людей, однак тільки нею не обмежується життя людини. Причини багатьох стресових ситуацій часто бувають поза роботою – у сім'ї чи в більш широкому соціальному середовищі. До таких причин належать: смерть близьких, розлучення з дружиною (чоловіком), хвороба чи серйозне тілесне ушкодження, укладення шлюбу, звільнення з роботи.

Уникнути стресового стану можна, додержуючись наступних рекомендацій. Необхідно розробити систему пріоритетів у роботі, оцінивши всі види робіт. Потрібно вміти сказати «ні», коли досягаєте межі, за якою вже не можете взяти на себе більше роботи. Необхідно також щодня знаходити час для відпочинку.

Менеджер, орієнтований на досягнення високої продуктивності і низького рівня стресу в підлеглих, повинен створити для цього певні передумови. До їх числа відносять: вибір обсягів і типів робіт для підлеглих

відповідно до їхніх потреб, нахилів та здібностей; надання підлеглим прав на відмову від виконання будь-якого завдання, якщо у них для цього є підстави; чітке визначення зон повноважень, відповідальності і виробничих очікувань для співробітників та системи винагород за ефективну працю; використання стилю лідерства у взаємовідносинах з підлеглими.

*Дешко Л. К. – доц. каф.
філософії та соціології,
керівник «Школи куратора»*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ ТА ЙОГО МЕХАНІЗМИ

Загальне поняття про «психологічний захист».

У процесі спілкування особистість розв'язує два завдання:

- забезпечує свої стосунки із групою, до якої вона входить (на правах її учасника);
- усвідомлює свої внутрішньоособистісні протиріччя, що обумовлюють труднощі при спілкуванні.

Подолання внутрішньоособистісних протирічч безпосередньо пов'язане із перебудовою так званих «механізмів психологічного захисту».

У більшості літературних джерел *основна функція «психологічного захисту»* описується як *низка специфічних прийомів, які використовує особистість для того, щоб знизити рівень неприємних переживань*. Психологічний захист розглядається як крайній засіб збереження суб'єктом душевної рівноваги. У цьому разі відбувається протиріччя між усвідомленням людиною, що в її житті відбулося щось ганебне, принизливе і її підсвідомим бажанням «відмінити» те, що сталося, або хоча б висвітлити всі події в більш сприятливому для себе світлі. Тобто, найголовнішим у дії психологічного захисту є зниження суб'єктивної значущості травмуючого факту.

Психологічний захист проявляється не тільки в разі виникнення надзвичайних обставин, але й у повсякденні. Психологічний захист – нормальний, постійно працюючий механізм людської свідомості.

Основне в дії механізму психологічного захисту – перебудова системи установок, що спрямована на зниження емоційного напруження та недопущення психічної травми. Виникає новий порядок емоційних переживань. Наприклад, відчуття приниження у студента, який не склав іспит, зменшується, якщо «знецінюється» особистість вимогливого викладача.

Зміст феномена психологічного захисту полягає в тому, що він є захистом особистості від усвідомлення неприємних висновків (витісняючи неприємні висновки у підсвідоме). Нариклад, зниження для молодшої людини, що зловживає алкоголем, значення наслідків алкоголізму та «вигорання» особистості. Тим самим алкоголік, що не вважає себе за такого, зникає до зневаги оточуючих. У цьому разі механізм психологічного захисту, який охороняє свідомість алкоголіка чи наркомана, охороняє його від тяжких та неприємних переживань і виступає глибоко негативним фактором.

Деякі психологи, наприклад, Т. С. Яценко, розуміють «психологічний

захист» тільки як фільтр свідомості. У цьому разі «витіснення» зі сфери свідомого в сферу несвідомого дозволяє заповнити «порожнечі», що виникли між змістами, що суперечать уявленню особистості про себе. Приклад: підліток, який потрапив у злочинне угруповання, може бачити в такій поведінці романтичний виклик, який він кидає звичайним людям, що не визнають його «чеснот». В дійсності ж він лише пригнічує свій страх та очікування кари, у чому ані собі, ані іншим зізнатися не хоче. Така поведінка може викликати у нього значну агресію по відношенню до тих, хто цей страх у нього викликає.

Компенсаторні характеристики психологічного захисту:

1. Неусвідомлене, але сильне бажання знищити переживання, що травмують особистість, з наступною заміною на більш комфортні переживання.
2. Переміщення неприємних переживань зі сфери свідомого до неусвідомленого.
3. Акцент не на логіку, а на емоції. Як наслідок система психологічного захисту є високостійкою до критики ззовні.

Функції психологічного захисту

Як відзначає український психолог Т. С. Яценко, основна функція психологічного захисту полягає в недопущенні людиною до власної свідомості розуміння наявності в неї негативних рис характеру. З точки зору американського психолога Т. Шибутані, захищається врешті-решт не біологічний організм, а особистість, яка охороняє себе від усвідомлення неприємних для власної гідності фактів.

Психологічний захист у вузькому тлумаченні (див. 8, 9) негативно впливає на самоорієнтацію людини, оскільки викривляє інформацію стосовно власної поведінки, намірів, віддалених та близьких наслідків такої поведінки. У цьому разі психологічний захист невинувато ускладнює процес порівняння та зіставлення власної самооцінки та оцінки партнерів по спілкуванню. Приклад: вплив статевого диморфізму на об'єктивність оцінки партнера (за дослідженням Т. М. Домнич). Жінка дає чоловікові об'єктивну характеристику лише при умові, що вона ставиться до нього або добре, або нейтрально. Чоловік же здатний на об'єктивну характеристику жінки лише тоді, коли він ставиться до неї негативно або нейтрально. При тому обидві половини людства переконані у власній об'єктивності та неупередженості.

Кінцевою метою психологічного захисту є, як вже відзначалось, зниження рівня негативного емоційного напруження у структурі психіки суб'єкта спілкування. Але всі проблеми виникають як наслідок тих засобів, що використовувались для цього. Зокрема засобів, що спрямовані на викривлення інформації з тим, щоб суб'єкт зберіг у себе відчуття послідовності та логічності власної поведінки та позитивного оцінювання його оточенням. Загальними наслідками подібного психологічного захисту є упередженість в оцінках, ігнорування нового досвіду, патологічне бажання нав'язати свою точку зору (як зазначає Т. Шибутані). При всіх цих симптомах людина переконана у своїй об'єктивності й неупередженості.

Ці психологічні механізми мають велике значення як для усвідомлення

індивідом власної ідентичності, так і для власної самоповаги – за умови порушення об'єктивності в оцінці. Це люди «із подвійною спрямованістю, що знаходяться у конфлікті із собою, в яких свідоме психічне життя та життя неусвідомлених афектів знаходиться в постійному протиріччі», – як пише Л.І.Божович.

Різновиди психологічного захисту

Як зазначав Ф. Б. Басін, усі спроби класифікувати різновиди психологічного захисту пов'язані з процесом психологічної переробки високоемоційного переживання. Більш жорстку позицію займає Т. С. Яценко, яка вважає, що психологічний захист порушує загальну захищеність «Я», тому що відводить суб'єкта від реальності, викривляючи причину конфлікту. Зупинимось на більш детальному описанні форм захисту.

Витіснення. Один із найрозповсюдженіших різновидів. Протікає у формі «стирання» зі свідомості будь-яких негативних думок, почуттів, вражень, які б загрожували цілісності «Я». Приклад: якщо студент протягом семестру ігнорує певну навчальну дисципліну, то спочатку він переконує себе, що якимось дожене, потім – закриє проблему, коли захоче, а наприкінці – намагається не думати про можливі негативні наслідки, оскільки похмурі перспективи не співпадають із його завищеною самооцінкою.

Заперечення реальності. Це захист від неприємної дійсності шляхом відмови від її сприймання. Часто відбувається у формі так званої «втєчі» від дійсності у хворобу, захоплення, мрії. Відбувається у разі, якщо реальність травмує психіку суб'єкта. Індивід «не чує» критики на свою адресу, але дуже добре – позитивні оцінки. Приклад: якщо студентом кажуть, що він ледар, хоча й талановитий, то, як правило, слова «хоча й талановитий» сприймаються як комплімент, а всі інші – як необов'язковий додаток.

Деперсоналізація. Відбувається позбавлення індивідуальності інших людей. Вони розглядаються лише як носії соціальної ролі: батьки, викладачі, декан, начальник. Якщо людина не думає про інших, як про таких, що мають свої почуття, то тим самим вона захищає себе від необхідності сприймати їх як рівних собі. Приклад: під час релігійно-націоналістичних війн представників іншої нації чи релігії не вважають справжніми людьми і тому можуть ставитись до них із нелюдською жорстокістю. Згадаймо хоча б дії терористів-камікадзе, які підривають себе, знаходячись у натовпі жінок та дітей інших національностей.

Раціоналізація. Цей різновид захисту проявляється в спробах довести, що будь-які вчинки суб'єкта є єдино вірними, а тому критиці не підлягають. Як правило, раціоналізацію використовують, щоб пояснити свої дії, що вже відбулися і були негативно сприйняті оточенням. Людина не визнає свою провину незважаючи на те, що наслідки цих дій не відповідають гарним словам, які вона виголошує. Суб'єкт використовує раціоналізацію для того, щоб захистити власний образ «Я».

Проекція. Цей варіант захисту проявляється в приписуванні іншим власних моральних якостей і потреб. З точки зору австрійського психолога З.Фрейда, механізм проекції принципово неусвідомлюваний, і саме тому

людина прагне приписати іншим ті негативні риси, у наявності яких у себе не хоче зізнатися. Приклад: самотня жінка, яку на кілька місяців зробили начальником, буде в скандальній формі «розряджатися» на тимчасово підлеглих їй чоловіках, переконуючи себе, що в них є всі ті недоліки, що заважають їй плідно працювати. Хоча в дійсності така афективна особистість картає інших за свої негативні риси характеру, які й призвели до самотності.

Ідентифікація. Ця форма захисту протилежна проєкції. Під ідентифікацією розуміють неусвідомлений перенос суб'єктом на себе рис характеру та поведінки іншої людини, що є взірцем для неї. Ідентифікація підвищує почуття власної значущості. В ідентифікації людина долає почуття самотності. Приклад: у тоталітарних країнах вчитель майже завжди ідентифікує себе із напіввійськовим керівництвом країни (форма, командний голос, вимога безмежної слухняності). Відомі випадки ідентифікації жертв з агресорами. Цей феномен полягає в тому, що заручники, яких захопили терористи, при умові достатньо м'якого поводження, досить часто сприймають сутичку зі спецназом, виходячи із поглядів терористів. Як приклад можна навести поведінку заручників Ш. Басаєва в місті Первомайську Ставропольського краю в 1996 році.

До дії ідентифікації як захисту молоді від самотності можна віднести спортивних чи музичних фанів чи невмотивоване захоплення будь-якими відомими особистостями.

Компенсація. Прикриття власних недоліків підкресленням неіснуючих, але бажаних рис або ж показом іншої сфери власної діяльності. Наприклад: невпевнений у собі хлопець, що прагне грати роль сильної особистості, чи студент, що слабо орієнтується в навчальному матеріалі і тому компенсує це демонстрацією ознак так званої «крутизни».

Сублімація. Пригнічення бажань, що не реалізуються, часто сексуально забарвлених, за допомогою іншої діяльності: політика, мистецтво, наука. У цьому разі сублімація несе позитивну роль, оскільки забезпечує підвищення авторитету суб'єкта. Можливий негативний варіант, коли сексуальні бажання реалізуються у вигляді яскравих фантазій, і людина ховається в такому віртуальному світі від реального життя.

Регресія. Як механізм психологічного захисту є поверненням особистості на більш низький рівень розвитку, зниження рівня домагань, примітивізація потреб. Часто проявляється у підкреслено брутальних формах поведінки.

Особливості образу «Я» і структура психологічного захисту

Уявлення індивіда про себе складається в певний образ «Я». Як зазначає російський філософ Ігор Кон, індивід «має багато образів «Я», які конструюються під певним кутом зору. Згідно з М. Розенбергом, мова йде про «справжнє «Я», «динамічне «Я», «фантастичне «Я», «майбутнє «Я», «ідеалізоване «Я». Дамо коротку характеристику цим термінам.

«Справжнє «Я» – якою людина бачить себе в даний момент.

«Динамічне «Я» – за допомогою яких засобів людина планує досягти

успіху (наприклад, студент за допомогою вищої освіти планує зробити кар'єру).

«Фантастичне «Я» – якою людині треба було б бути, виходячи із засвоєних нею моральних норм та зразків поведінки.

«Майбутнє «Я» – з якою вірцевою для себе особистістю людина прагне зрівнятися в майбутньому.

«Ідеалізоване «Я» – яким суб'єктові приємно було б бачити себе.

З точки зору Т. С. Яценко, провідну роль у формуванні механізму психологічного захисту відіграє «ідеалізоване «Я». Саме «ідеалізоване «Я» визначає систему очікувань, як саме будуть сприймати суб'єкта його партнери по спілкуванню. При цьому вся система психологічного захисту спрямована на те, щоб ці очікування виправдались.

Психологічний захист має складну структуру: спрямованість, мета, цінності, засоби, результати.

Спрямованість – категорія, яка пов'язана із виявленням особливостей «ідеалізованого «Я» суб'єкта.

Мета – пов'язана із виявленням специфіки механізму психологічного захисту.

Цінності – визначають, які умовні цінності є головними для функціонування захисту.

Засоби – сукупність технік захисту.

Результати – те, що отримано як наслідок використання певної техніки психологічного захисту для досягнення визначеної раніше мети.

Як зазначає Т. С. Яценко, всі ці категорії дуже тісно пов'язані між собою й об'єднані в певну ієрархічну систему. Головним компонентом, що виконує організуючу функцію по відношенню до інших, є «ідеалізоване «Я».

У зв'язку з тим, що параметри системи психологічного захисту задаються «ідеалізованим «Я», для результатів її діяльності притаманне ухиляння від реальності. Характерною є тенденція «знецінення» іншої людини, ігнорування позитивних рис її особистості. При захисті відбувається блокування почуття вдячності. Прояви доброзичливості з боку інших людей сприймаються як належне.

Отже, механізм психологічного захисту формується позадосвідним шляхом і спрацьовує поза сферою свідомості. В основі його формування лежить потреба індивіда в самоствердженні за будь-яку ціну. Психологічний захист порушує раціональність та послідовність поведінки суб'єкта, посилюючи протиріччя в стосунках між ним та соціальною групою, до якої він входить.

*Дешко Л. К. – доц. каф.
філософії та соціології,
керівник «Школи куратора»*

Л і т е р а т у р а

1. Басейн Ф. В., Бурлакова М. К., Волков В. Н. Проблемы психологической защиты//Психол. журнал. – №3. – 1988. – С.78-86.
2. Басейн Ф. В. Сознание, «бессознательное» и болезнь//Вопросы философии. –

1971. – Ч. 9. – С. 90-102.

3. Божович Л. И. Психологический анализ условия формирования и строения гармонично развитой личности//Психология формирования и развития личности. – М., 1981. – С. 257-289.

4. Зливков В. Почую лише те, що схочу, або декілька слів про психологічний захист//Людина і світ. – 1990. – №3. – С. 22-28.

5. Кой И. С. Открытие «Я». – М.: «Политиздат», 1978. – 365 с.

6. Кет И. С. В поисках себя: Личность и ее самосознание. – М.: Политиздат, 1984. – 335 с.

7. Шибутани Т. Социальная психология. – М.: «Прогрес», 1969. – 531с.

8. Яценко Т. С. Теоретические основы активного социально-психологического обучения учителей. – К.: «Вища школа», 1992. – 208 с.

9. Яценко Т. С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимся: Кн. для учителя. – К.: «Освіта», 1993. – 208 с.

10. Яценко Т. С. Социально-психологическое обучение в подготовке будущих учителей. – К.: «Вища школа», 1987. – 106 с.

ТЕЛЕФОННЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Світ сучасних технологій подарував нашому суспільству, окрім нових товарів та послуг, нові психологічні стани. Один з таких станів – депресивні епізоди у юнацькому віці.

Розглянемо ситуацію: на тлі повного благополуччя змінюється емоційний стан підлітка: знижується настрій, з'являється фізична слабкість, пропадає інтерес до того, що оточує, слабшає воля і тому подібне.

Питання: що робити в такій ситуації самому підліткові і як поставитися до такого стану дитини батькам, кураторові, викладачеві, дорослим.

Рекомендації медичного психолога Наталії Погорелової:

Дії підлітка	Дії батьків, куратора, викладача, дорослого
Важливо організувати свій день так, щоб ОБОВ'ЯЗКОВО був час для відпочинку, як фізичного, так і розумового!	Намагайтеся створити щадний режим підліткові, але без гіперопіки дорослих. Не беріть на себе відповідальність за його стан.
Намагайтеся виділити найважливіше: визначити пріоритети в соціальній активності (навчанні, роботі) і направте зусилля волі лише на вирішення першочергових завдань (не приймайте рішення, яке може негативно вплинути на ваше майбутнє).	Приймайте (поважайте) стан підлітка і не звинувачуйте його – наберіться терпіння.
Зменшення кількості контактів безцільного проведення часу з	У мові використовуйте не «Ти – повідомлення» («ти думаєш», «ти

оточуючими – важливий крок у вирішенні проблеми.	сказав»), а розповідайте про свої переживання, застосовуючи «Я – повідомлення» («я думаю», «я відчуваю», «я розумію так»), що дозволить вам пояснити підліткові свої переживання і не носити їх в собі.
Проаналізуйте події вашого життя як мінімум за останніх півроку і відповідайте самі собі на питання: не «хто винен?», а «що з цим робити?» (можна звернутися до психолога або психотерапевта).	Оптимізуйте спілкування з підлітком: <ul style="list-style-type: none"> • ставлячи запитання, чекайте відповіді, не намагаючись коментувати його стан, виходячи зі своїх уявлень про це; • слухайте його описання переживань і думок (вони відрізняються від ваших).
Подумайте і визначте істинно значиму для вас мету. Займіться її постановкою і прогнозом (уявним і реальним) шляхом її реалізації, консультуйтеся з дорослими.	Використовуйте можливість отримати консультацію психолога або психотерапевта з метою вироблення індивідуального стилю поведінки з підлітком.
Пам'ятайте: небажаний стан «оселився» у вашому організмі і лише ви в праві його «виселити». Тобто ви самі несете відповідальність за вирішення будь-якої ситуації.	Пам'ятайте: у підлітковому віці батьки і куратор помічники, а не керманічі його життя.

Спільні зусилля і доброзичливість стосунків обов'язково сприятимуть досягненню бажаного результату.

На базі Дніпропетровської обласної клінічної психіатричної лікарні щодня з **8.00 до 20.00** функціонує центр анонімного телефонного психологічного консультування. Телефон: **753 47 44**

КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ ДАТ

Визначні дати 2011 року:

- 2003-2012 рр. – оголошені Генеральною Асамблеєю ООН (2001) Десятиріччям грамотності: освіта для всіх
- 2005-2014 рр. – оголошені Генеральною Асамблеєю ООН (2002) Десятиріччям освіти в інтересах стабільного розвитку ООН
- 2005-2015 рр. – оголошені Генеральною Асамблеєю ООН (2003) Міжнародним десятиріччям дій «Вода для життя»
- 2011 рік – оголошений Генеральною Асамблеєю ООН (2006) Міжнародним роком лісів
- 2011 рік – оголошений Генеральною Асамблеєю ООН роком хімії
- 2011 рік – Міжнародний рік молоді: діалог і взаєморозуміння (12 серпня 2010 року – 11 серпня 2011 року). Відзначається згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН (A/RES/64/134)

- 2011 рік – оголошений в СНД роком історико-культурної спадщини
- 2011 рік – оголошений Верховною Радою України роком української першокниги (з нагоди 450-річного ювілею українського перекладу Пересопницького Євангелія (1556-1561))
- 2011 рік – оголошено в Україні роком освіти та інформаційного суспільства (Указ Президента України № 926 від 30.09.2010)

У 2011 році виповнюється:

- 50-річчя від дня польоту в космос першої людини – Ю. О. Гагаріна
- 100 років від виходу (1911) «Малого Кобзаря» Т. Г. Шевченка, першого в історії «Кобзаря» видання для дітей

СІЧЕНЬ

- 1 – Новорічне свято
- 22 – День Соборності України (відзначається в Україні згідно з Указом Президента (№ 42/99 від 21 січня 1999 року); у цей день у 1919 році проголошено Акт злуки)
- 27 – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту (відзначається згідно з резолюцією (60/7) Генеральної Асамблеї ООН)
– 120 років від дня народження Павла Григоровича Тичини (1891-1967), українського поета, державного та громадського діяча
- 29 – День пам'яті Героїв Крут (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 15 від 15 січня 2007 року; офіційно цю дату почали відзначати після того, як 29 січня 2007 року Президент України підписав Указ «Про вшанування пам'яті Героїв Крут»)

ЛЮТИЙ

- 10 – 120 років із дня смерті Софії Василівни Ковалевської (1850-1891), російського математика, письменника, публіциста
- 14 – День святого Валентина
- 15 – День вшанування учасників бойових дій на території інших держав (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 180 від 11 лютого 2004 року)
- 20 – Всесвітній день соціальної справедливості (проголошений 26 листопада 2007 року Генеральною Асамблеєю ООН, відзначається щорічно, починаючи з 2009 року (резолюція 62/10))
- 21 – Міжнародний день рідної мови (проголошений Генеральною конференцією ЮНЕСКО (резолюція 30-ї сесії ЮНЕСКО) у листопаді 1999 року і відзначається щороку, починаючи з лютого 2000 року)
- 23 – День захисника Вітчизни (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 202 від 23 лютого 1999 року щорічно)

БЕРЕЗЕНЬ

- 8 – Міжнародний жіночий день (ідея проведення свята вперше виникла на

- початку ХХ століття, його відзначають жінки в усьому світі)
- 9 – День народження Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя
 - 10 – 150 років із дня смерті Тараса Григоровича Шевченка
 - 21 – Всесвітній день поезії (відзначається згідно з резолюцією 30-ї сесії ЮНЕСКО, яка відбулася в Парижі у 1999 році)
 - 22 – Всесвітній день водних ресурсів (проголошений Генеральною Асамблеєю ООН (резолюція 47/193 від 22 грудня 1992 року))
 - 24 – Всесвітній день боротьби з захворюванням на туберкульоз (проводиться щорічно в ознаменування того, що в цей день у 1882 році д-р Роберт Кох відкрив туберкульозну бацилу)
 - Всеукраїнський день боротьби з захворюванням на туберкульоз (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 290 від 22 березня 2002 року)
 - 27 – Міжнародний день театру (відзначається щорічно з 1962 року, заснований у 1961 році у Відні на ІХ конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО)

КВІТЕНЬ

- 1 – День сміху
 - Міжнародний день птахів (у 1906 році підписано Міжнародну Конвенцію про охорону птахів)
- 7 – Всесвітній день здоров'я (у цей день у 1948 році набув чинності Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВНА /A.2/ Res.35))
- 11 – Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів (пам'ятна дата відзначається щорічно за ініціативою ООН)
- 12 – Всесвітній день авіації і космонавтики (відзначається за рішенням Міжнародної авіаційної федерації)
- 16 – День доквілля (відзначається в Україні згідно з Указом Президента №855 від 6 серпня 1998 року у третю суботу квітня)
- 18 – Міжнародний день пам'яток і визначних місць (заснований у 1983 році Асамблеєю Міжнародної Ради з питань охорони пам'яток і визначних місць (ІКОМОС) при ЮНЕСКО, відзначається з 1984 року)
 - День пам'яток історії та культури (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 1062 від 23 серпня 1999 року)
- 22 – Всесвітній день Матері-Землі (проголошений Генеральною Асамблеєю ООН (A/RES/63/278), знаменує початок довгострокових зусиль з охорони навколишнього середовища)
- 23 – Всесвітній день книги й авторського права (відзначається згідно з резолюцією 3.18, прийнятою на 28-й сесії ЮНЕСКО)
- 24 – Світле Христове Воскресіння. Великдень
- 26 – День Чорнобильської трагедії, 25 років з часу Чорнобильської катастрофи (1986), найбільшої техногенно-екологічної катастрофи сучасності

ТРАВЕНЬ

- 1-2 – День міжнародної солідарності трудящих (встановлено конгресом II Інтернаціоналу (Париж, 14-21 липня 1889 року); святковий день (ст. 73 Кодексу законів про працю))
- 8-9 – Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни (відзначаються за рішенням Генеральної Асамблеї ООН A/RES/59/26 від 24 листопада 2004 року)
 - День Матері (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 489 від 10 травня 1999 року у другу неділю травня)
- 15 – Міжнародний день родини (сім'ї). Відзначається щорічно за рішенням Генеральної Асамблеї ООН A/RES/47/237 від 20 вересня 1993 року
 - 120 років від дня народження Михайла Опанасовича Булгакова (1891-1940), російського письменника
- 18 – Міжнародний день музеїв (відзначається щорічно за рішенням XI Генеральної Конференції Міжнародної ради музеїв, яка відбулась у травні 1977 року)
- 21 – День Європи (враховуючи стратегічний курс України на європейську інтеграцію, свято відзначається згідно з Указом Президента України № 339 від 19 квітня 2003 року у третю суботу травня)
- 24 – День слов'янської писемності і культури (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 1096 від 17 вересня 2004 року)
- 31 – Всесвітній день боротьби з тютюнопалінням (проводиться за ініціативою Всесвітньої організації охорони здоров'я, Резолюція 42.19 42-ї сесії ВОЗ)

ЧЕРВЕНЬ

- 1 – Міжнародний день захисту дітей (започаткований 1949 року Міжнародною демократичною федерацією жінок, що запряглася «боротися за міцний мир як єдину гарантію щастя дітей»)
 - День захисту дітей (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 568 від 30 травня 1998 року)
- 22 – День Скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 1245 від 17 листопада 2000 року)
 - 70 років тому (1941) розпочалася Велика Вітчизняна війна
- 26 – Міжнародний день боротьби зі зловживанням наркотичними засобами та їхнім незаконним обігом (проголошений Генеральною Ассамблеєю ООН (резолюція 42/112 від 7 грудня 1987 року)
 - День молоді (відзначається в Україні згідно з Указом Президента № 323 від 22 червня 1994 року в останню неділю червня)
- 28 – День Конституції України (вважається святковим неробочим днем (ст. 73 Кодексу законів про працю)
 - 100 років із дня смерті Архипа Юхимовича Тесленка (1882-1911), українського письменника

ЗГАДАЙМО ЦІ ДАТИ

25 лютого

З ПОЛЯ ЧЕСТІ НЕ ВІДСТУПИЛА...

До 140-річчя від дня народження Лесі Українки (1871-1913)

*Чи ж довго ще, о Господи, чи довго
Ми будемо блукати і шукати
рідного краю на своїй землі?*

*І ти колись боролась, мов Ізраїль
Леся Українка*

Лариса Петрівна Косач. Леся Українка. Окраса і гордість української нації, одна з фундаторів новітньої української літератури. Історія її життя могла б стати основою для величної драми. Ніхто не будив у людини почуття власної гідності з такою гостротою й ніхто не кликав до бою в оборону своєї свободи так, як вона: «Я честь віддам титану Прометею, Що не творив своїх людей рабами».

Опір, який Леся Українка чинила всьому, що робить людину рабом, був співмірний з її талантом. Її поезія спонукає до вершинної досконалості, справедливості й добра. Тож не дивно, що читачі й сьогодні тамують спрагу з джерел Лесиної поезії.

Лариса Петрівна Косач народилася в невеличкому поліському містечку Звягелі (тепер – Новоград-Волинський). Предки її як по лінії матері – Драгоманови, так і по лінії батька – Косачі були носіями духовного аристократизму. Вплив на світогляд майбутньої письменниці мав її рідний дядько – видатний український мислитель Михайло Драгоманов. Саме від нього Леся запозичила свій псевдонім «Українка» (свої праці за кордоном Драгоманов підписував «Українець»).

Першу школу національного самоусвідомлення Леся Українка пройшла саме в сім'ї, під впливом матері, відомої письменниці Олени Пчілки. Отримавши лише домашню освіту (в чотири роки «вже зовсім справно читала»), постійно займалась самоосвітою. Енциклопедичні знання дали дівчині змогу вільно володіти французькою, німецькою, англійською, російською, польською мовами. Добре знала грецьку, латинську, болгарську, італійську, іспанську, грузинську та інші мови.

Кохалася в музиці, особливо органній, була першорядною піаністкою, створила справжню музичну ораторію «Лісова пісня». «Мені часом здається, – писала Леся в листі до М. Драгоманова, – що з мене вийшов би далеко кращий музикант, ніж поет, та тільки біда, що натура утяла мені кепський жарт». Відтоді, як все перекреслила безжальна хвороба, її життєвий шлях проліг через Голгофу нестерпних фізичних страждань. Ще в дитинстві почалася, як вона сумно жартувала, «тридцятилітня війна» з туберкульозом, який спочатку вразив кістки, а потім перекинувся на нирки та легені. Тридцять років безупинного

болю, безнастанної боротьби з «кепським жартом природи»!

Аналізуючи життєвий і творчий шлях Лесі Українки, подивовуєшся не тільки феноменом людської стійкості, а й високістю та незглибимістю її творчості, розмаїттям і багатогранністю зацікавлень – поезія, проза, літературна критика, публіцистика, історія, етнографія і фольклор, музикознавство й драматургія. «Поеткою українського рисорджименто» називав її Дмитро Донцов. Так, українське відродження багато в чому зобов'язане Лесі Українці, у чийх творах постали монументальні образи самовідданих звиязців, Прометеїв духу, здатних в ім'я високої мети стати на оборону упосліджених і жертвувати собою. «Від часу Шевченкового «Поховайте та вставляйте, кайдани порвіте» Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої, хворої дівчини», – ці хрестоматійно-осяжні слова Івана Франка – ключ до розуміння всього багатства творчої спадщини одного з найвидатніших митців в історії людської цивілізації. Спадщини, що не надається до легкого читання. Якщо поезії Лесі Українки, особливо юних літ, сприймаються без зусиль, то її пізніші твори, насамперед драматичні, потребують особливо напруженої роботи душі й розуму.

Першим поетичним акордом поетеси стала збірка «На крилах пісень» (1893), вірші та поеми якої («Contra spem spero!», «Сім струн», «Досвітні огні», «Місячна легенда», «Русалка», «Самсон» та інші) й сьогодні чарують неоромантичну уяву й музичне чуття наших сучасників. Голос другої збірки «Думи і мрії» (1899) пройнятий уже героїко-вольовим пафосом, зміст і форма якого відповідали духові й суспільним вимогам того часу. Творчий модерний пошук приводив письменницю до історичних і міфічних аналогій, до образів Прометея і Спартака. Її серце вірило, що «вогонь титана не згас», й кристалізувало в слова любов і ненависть, добро й зло, життя й смерть, і промовляло ними до свого народу.

Кінець XIX – початок XX століття – саме на цей складний час припадає розквіт таланту Лесі Українки як драматурга-новатора, твори якої ні тогочасний театр, ні глядач ще не готові були сприймати. Її драматургія відкрила нову сторінку в історії української літератури й театральної культури, стала справжнім явищем у письменництві Східної Європи. Це «Блакитна троянда» (1896), «Вавилонський полон» (1903), «На руїнах» (1904), «Кассандра» (1907), «Камінний господар» (1912), «Адвокат Мартіан» (1913), в яких вона започатковує нові жанрові форми, зокрема драматичну поему з незвичними художніми образами-символами й несподіваним сюжетним закінченням. Єгипет фараонів, Вавилон, Юдея, Еллада, Римська імперія часів раннього християнства, середньовічна Іспанія і перші поселення колоністів у Північній Америці, нарешті, українська та іншонаціональна міфологія – увесь цей колосальний історичний матеріал поетеса осмислює й втілює у своїх творах. Авторка давала можливість поглянути на такі процеси життя, до яких не зверталися її попередники.

Змістом драматичних творів письменниці стає боротьба ідей, розкол світоглядів, розвінчування войовничого індивідуалізму. Звертаючись до

минулого, беручи з нього сюжети, світові образи, Леся Українка наснажує їх сучасною політичною думкою, пристрасною ідеєю, які адресовані всім і кожному.

Одночасно, враховуючи традиції вітчизняної та європейської класики, українська письменниця пропонує концепцію людської історії як органічний процес, як поступальний рух людства. Авторка намагається надати своїм образам, почерпнутим із різних джерел, віків і народів, сучасного звучання, використати як значущі символи для своєї доби і водночас втілити в них свою філософсько-історичну концепцію. Так з'явилися Кассандра, Дон Жуан, Антей, Юда, які вперше в драматургії заговорили українською мовою. Саме драма Лесі Українки була співзвучна цим питанням і стала дійсно новаторською – одночасно поетична, політична та інтелектуальна.

Незважаючи на «чужі» образи й мотиви, поетеса ставить проблеми, розробляє теми, які найбільше захоплювали її. Так, провідною в баладах, легендах, апокрифах Лесі Українки залишається тема патріотизму і визвольної боротьби («Самсон», «Роберт Брюс, король шотландський»), революційні мотиви («Одне слово», «Про велета»). Леся Українка фокусувала свою увагу на темі творчої праці та обов'язку митця («Давня казка», «Саул», «Орфееве чудо», «Що дасть нам силу?»), створювала прекрасні поеми про красу, силу і вірність почуття («Віла-посестра», «Ізольда Білорука»).

Ліричний епос Лесі Українки збагачував українського читача світовими мотивами і темами і ставав духовним містком у єднанні національного і світового мистецтва в душі читача.

І якщо в оновленому європейському театрі існувала «драма ідей» Г. Ібсена, «драма-дискусія» Б. Шоу, ліро-психологічна драма А. Чехова, символічна драма М. Метерлінка, то Леся Українка, видатний таланти української драматургії, дала неперевершені зразки поетично-інтелектуальної драми, випередивши свій час і свою епоху, що поставило українську драму на почесний п'єдестал в добу кризи і песимізму.

Апогеєм творчості Лесі Українки бачиться «Лісова пісня» (1911). Нею поетеса виспівала свою любов до милої та рідної з дитинства Волині, багатої на ліси й озера, на казки й пісні. Це художньо-філософська п'єса, в якій поєднались реальність (Лукаш) і казковість (Мавка). Зливши воедино два живлючі струмені, Леся Українка витворила своєрідний жанр драми-фєєрії, який доти не мав аналогу в українській літературі.

Багато часу й сил письменниця присвятила збиранню фольклору. Любов до народних дум, пісень, кобзарства переросла в наукову працю. Разом зі своїм чоловіком, етнографом Климентом Квіткою, записала десятки пісень на Волині, в Карпатах, на Полтавщині. Вона організувала й субсидіювала перші фонографічні записи кобзарських дум і народних пісень, які зробив на Полтавщині західноукраїнський музичний етнограф і композитор Філарет Колесса.

Неволя рідного краю гостро боліла Лесі Українці. Тому проблема національного визволення, пошуку шляхів виходу з казематів полону – одна з

провідних у художній спадщині письменниці. Своєю творчістю й громадською діяльністю поетеса поклала початок новій течії в українській суспільній думці – переходу від українофільства до українства. Можна без перебільшення сказати, що Леся Українка стояла на чолі нового покоління національної інтелігенції, української як за культурою, так і за ідеологією. Ті, хто разом з нею почали зватися українцями, намагалися поставити на законні підвалини існування народу, і не лише як етнографічного утворення, а й нації – рівної між рівних.

Але ж значення творчості Лесі Українки незрівнянно ширше. В ідеологічних змаганнях своєї доби вона стала першопрохідцем фемінізму. Майже все XIX століття жінка – «покрітка», «бурлачка», «повія» – квінтесенція горя, нещастя й немочі. І раптом «лісовою царівною», «бояринєю», «одержимою духом» зійшла вона у кінці XIX – на початку XX століття в Лесиній творчості. Звідси значною мірою й розпочався наш національний ренесанс.

Якщо кожна епоха породжує своїх співців, то Леся Українка, навпаки, витворила свою епоху в українській літературі. Вона зуміла максимально згармонізувати свій талант, реалізуватися на високості світового духу й водночас очолити цілу когорту жінок-письменниць в Україні, до якої увійшли її сучасниці – О. Кобилянська, Л. Яновська, Дніпрова Чайка. Сьогодні започаткована нею українська жіноча літературна традиція віднайшла своє гідне продовження у творчості Ліни Костенко, а за нею й нового літературного грона – Ірини Жиленко, Оксани Пахльовської, Оксани Забужко та інших.

Творчий набуток Лесі Українки в усьому невичерпний і неосяжний. За сміливість думки й глибину поглядів, за громадянську мужність і суворе подвижництво Лесю Українку в різний час називали по-різному. То вона була Жанна д'Арк української поезії та дочка Прометей, то ніжна, блакитноока Леся і поетеса поступових ідей. Але вже пора озвучити її істинне ймення – геніальна дочка України! Своєю винятковістю і своєю звичайністю, своїм великим ім'ям «Леся Українка» вона нам, українцям, і досі торує дорогу до самих себе: до мови, до родини, до рідної землі, до України.

27 лютого

ХУДОЖНИК – ШУКАЧ ІСТИНИ

До 180-річчя від дня народження М. М. Ге (1831-1894)

Ге справді був однією з центральних постатей українського мистецтва другої половини попереднього століття, якщо не просто центральною...

Ю. Шерех

Микола Миколайович Ге – видатний живописець XIX ст. Представник російської реалістичної школи та засновник Товариства пересувних художніх виставок, він більшу частину життя прожив в Україні, створивши тут свої найвизначніші

картини. В історію вітчизняного живопису М. Ге увійшов як художник-новатор, випередивши свій час у мистецькому стилі та в поглядах на світ.

Народився М. М. Ге у Воронежі, в сім'ї відставного офіцера, який згодом став вправним поміщиком. Рід Ге бере початок у Франції, чим пояснюється досить незвичне прізвище художника. Мати померла, батько одружився вдруге й переїхав із сім'єю до Києва, а згодом, придбавши маєток, оселився у с. Попелюхи Могилівського повіту Подільської губернії. Там пройшло дитинство майбутнього художника.

У 1840 р. батько привіз сина до Києва, щоб віддати в гімназію, але спочатку хлопчині довелось вступити до приватного пансіону. Саме там учитель малювання звернув на нього увагу: вражений здібностями учня, вчитель пророкував йому славу художника.

Навчання у Першій київській гімназії запам'яталось Миколі чудовими вчителями: «...учителі були світлими точками нашого життя». Найулюбленішим серед них був викладач історії М. Костомаров – у майбутньому великий друг і порадник художника.

Після закінчення гімназії М. Ге, слідом за старшим братом, вступає на математичний факультет Київського університету, а вже з 1848 р. він студент Петербурзького університету. Провчившись два роки, юнак замислився над своїм майбутнім фахом, адже його вразливій живій натурі раціоналізм математичної науки не приносив задоволення. Поступово в житті Миколи все більше місця почало займати мистецтво – щотижневі відвідини Ермітажу, театру, й особливо захоплення музикою. Випадкова зустріч зі старим знайомим по гімназії Парменом Забілою (який на той час навчався в Академії мистецтв) перевернула життя юнака: у 1850 р. М. Ге залишив університет і вступив до Академії мистецтв, де провчився сім років. Закінчення Академії стало для нього тріумфальним: картина «Саул у аендорської чарівниці» була удостоєна великої золотої медалі, а це давало право на шестирічне продовження навчання в Італії.

Не чекаючи офіційного дозволу про видачу пенсіона, навесні 1857 р. Ге з молодою дружиною вирушив за кордон. Дружина художника – Анна Петрівна Забіла – була сестрою його приятеля П. Забіли. Історія їхнього знайомства надзвичайно романтична: Микола закохався в дівчину через листування, навіть не бачивши її, і в листі попросив стати його дружиною. Вона відповіла згодою. А коли закохані зустрілися, то юнак зрозумів, що дівчина відповідала його уявленням про жіночий ідеал. Саме тоді в одному з листів до нареченої він написав: «Дякую Богові, що я художник». У жовтні 1856 р. М. Ге і А. Забіла повінчалися в с. Монастирище Ніжинського повіту Чернігівської губернії.

Дорогою до Італії подружжя відвідало Саксонську Швейцарію, Мюнхен, Париж. На початку серпня 1857 р. вони вже були в Італії, оселившись спочатку в Римі, а згодом у Флоренції. Робота повністю поглинула молодого митця – вражений красою італійської природи, він створює багато пейзажів, які стали справжньою окрасою його творчого здобутку.

Італійський період відіграв велику роль у формуванні світогляду М. Ге: зустрічі з М. Бакуніним, читання «Колокола» і «Современника», розмови в колі

друзів про необхідність знищення кріпацтва в Росії вплинули і на творчість художника.

Послідовник Карла Брюлова та Олександра Іванова, Микола Ге пише низку творів історичної та релігійної тематики. Він прагне розкрити в мистецтві власну індивідуальність, виробити власний стиль. Ці пошуки були дуже болісні: імпульсивний і самокритичний, він починав картини – й кидав незакінченими, впадаючи у зневіру й розпач. Після невдачі з роботою над ескізом «Смерть Ламбертації» Ге вирішив залишити мистецтво. У цей тяжкий для нього момент митець почав старанно читати Євангеліє і в ньому знайшов силу, що пробудила жагу до творчості. З того часу євангельські мотиви і тема Христа стали основними в його живописі.

У 1861 р. художник розпочав роботу над картиною «Таємна вечеря», що тривала два роки, і в 1863 р. привіз її до Петербурга, щоб експонувати на осінній виставці в Академії мистецтв. Картина Ге викликала справжню зливу відгуків і дискусій. Сцену таємної вечері художник виконав у реалістичному ключі, що не відповідало загальноприйнятим академічним канонам, адже протягом сторіч, від Леонардо да Вінчі й до Олександра Іванова, Христос протиставлявся людині, протиставлявся як ідеал, як досконалість. Якщо в попередників художника Христос був людяним, то в мистецтві Ге він вперше, по суті, став людиною. Прототипом образу Христа в «Таємній вечері» став О. Герцен. У свідомості М. Ге виникли прямі аналогії між Христом і Герценом: вигнанець, якого переслідували, біль та совість Росії, втілення глибокої думки й правдивого слова. Художник відмовився від прямого використання фотографічного портрета О. Герцена. Йшлося не про підміну Христа Герценом, а про їхнє зближення, внутрішню ідентифікацію. «Таємна вечеря» у Ге – це напружена психологічна драма розриву в колі однодумців.

Принципова новизна й зміст цього полотна не залишились непоміченими прогресивними колами суспільства, які виявили глибокий зв'язок картини з сучасністю. Нове розуміння психологічної драми й атмосфери події привело митця до використання нових виражальних засобів. Публіка була в захваті від оригінального трактування, від сили світла й тіней на полотні, від сили безперечного таланту автора. Сама особистість М. Ге справляла надзвичайне враження: від зовнішнього вигляду Ге, за словами І. Рєпіна, віяло духом відродження. Успіх «Таємної вечері» поставив живописця в ряд перших художників Росії. На засіданні ради Академії мистецтв було визначено: «Пенсионера Николая Ге за представленную им картину «Тайная вечеря», которая исполнена с особенным искусством и с сильным психическим выражением, – признать профессором исторической живописи».

Повернувшись до Флоренції на початку 1864 р., М. Ге продовжує створювати численні ескізи на євангельські сюжети. До кінця свого перебування в Італії художник завершив велику картину «Христос в Гетсиманському саду», яка не мала успіху в публіки. Проте П. Третяков майже через 20 років після написання придбав її для своєї галереї.

В Італії у 60-ті рр. XIX ст. М. Ге остаточно сформувався як майстер

глибоко реалістичного портрета. Майже в усіх портретах цього періоду розкривається інтелектуальна значимість людини, яку зображено. Портрети Ге – це справжні взірці дивовижного проникнення до глибин людського духу. Митець писав переважно портрети письменників, співаків, художників. Серед них – живописець Г. М'ясоєдов, скульптор М. Чижов, архітектор П. Даль, артист В. Самойлов, публіцист Е. Утін, художник О. Іванов та інші.

Одним із найвищих досягнень портретного жанру італійського періоду є портрет О. Герцена, написаний Ге в 1867 р. Знайомство та спілкування з великим мислителем відкрило перед художником такі глибини людського духу, думки й страждань, що написаний ним портрет став одним із небагатьох у світовому мистецтві творів, в якому суспільна особиста драма отримала особливо сильне вираження.

Після десятирічного перебування за кордоном М. Ге повертається до Росії. За цей час в країні відбулися великі зміни, пробудження громадянської активності, визволення від рабського духу миколаївської епохи. Як людина передових поглядів, Микола Миколайович вітає ці зміни. Ще під час перебування в Італії його оселя була своєрідним центром, де збиралися представники прогресивної інтелігенції. Цю традицію було продовжено і в Росії у квартирі Ге на Василівському острові, де щочетверга збиралися видатні представники художнього й літературного Петербурга. Серед них бували М. Салтиков-Щедрін, М. Некрасов, І. Тургенєв та інші. Саме тоді зародилася думка про створення Товариства пересувних художніх виставок. Разом із живописцем Г. М'ясоєдовим М. Ге став засновником Товариства та його ідейним керівником. Роль Миколи Миколайовича була особливо значною в початковий період діяльності передвижників.

У петербурзький період М. Ге шукав для себе нової точки прикладання мистецьких сил. На деякий час художник відходить від вирішення філософсько-етичних питань, від євангельських сюжетів і звертається до конкретного історичного живопису. Не останню роль у цьому відіграли міцні й сердечні стосунки з відомим істориком Миколою Костомаровим, котрий мав великий авторитет у Миколи Ге. Художник завжди радився з ним перед початком роботи над історичними композиціями.

У 1871 р. М. Ге створює велике історичне полотно «Петро I допитує царевича Олексія Петровича в Петергофі», яке відтворює психологічний двобій між батьком і приреченим сином. Картина стала не тільки значним досягненням і початком нового етапу в творчості митця – на його долю випало утверджувати нове реалістичне розуміння історичної картини. Його полотно засвідчує цілковитий розрив з ідейно-психологічними й композиційними стандартами попереднього історичного живопису. Художник знову змушує поціновувачів мистецтва схилитися перед силою його таланту. Однак наступні історичні композиції не мали великого успіху («Катерина II біля труни імператриці Єлизавети», 1874; «О. С. Пушкін в селі Михайлівському», 1875) і Ге залишає історичні теми назавжди.

У середині 1870-х рр., коли тріумфували передвижники, один із

організаторів й засновників Товариства – Микола Ге – формально пориває з ним. У душі митця відбувається справжній переворот. Не знаходячи розуміння з боку критики, без підтримки публіки художник напружено шукає вихід і знаходить його: він відмовляється від мистецтва як засобу заробітку, вважаючи, що ним не варто торгувати, а жити треба сільською працею. Відмовившись від місця професора, Ге вирішив залишити Петербург і рішуче порвав зі звичним життєвим укладом, щоб на забутому чернігівському хуторі віднайти нові ідеали, без яких життя позбавлене будь-якого сенсу.

Отже, у 1876 р. М. Ге разом із родиною приїхав в Україну й оселився на невеличкому хуторі Івановський біля станції Плиски в Чернігівській губернії.

Микола Миколайович багато уваги приділяв господарським справам, прагнучи жити, як простий український селянин. Досконало освоїв справу пічника, але найбільше задоволення отримувал від своєї пасіки. Любив спілкуватися з селянами і переконався, що більшість із них – прекрасні люди. Коли на хутір до Ге приїхав І. Рєпін, Микола Миколайович сказав йому, що нізащо не покине цього куточка, бо тут по-справжньому пізнав народ.

Змінивши вид діяльності, М. Ге все ж не зміг відмовитись від пензля. На хуторі він створив багато портретних робіт. Переважно то були портрети рідних та поміщиків-сусідів: І. Петрункевича, В. Підвисоцького, Я. Тарнавського, родини Скоропадських та багатьох інших. Художник виїжджав до Києва, де писав портрети подружжя Терещенків, а також доктора Меренга. На замовлення Київського музею російського мистецтва він повторює портрет О. Герцена, а для Львівської картинної галереї – М. Костомарова. Один із найкращих портретів художник виконав у 1880 р. Це портрет К. І. Забелло (Забіли) – невістки художника. За своєю акварельною живописною гамою ця робота стоїть осібно в спадщині майстра. Винятковим у творчості М. Ге є «Портрет хлопчика», який поєднує в собі риси українського етнографізму другої половини ХІХ сторіччя з універсалізмом пізнього Ге.

Після двадцятирічної перерви художник створює декілька пейзажних етюдів. Це краєвиди села й саду, поля й околиці, на світанку й на заході сонця. Звернення до пейзажу мало для митця особливий зміст – ці маленькі етюди передали його усвідомлення нескінченного, мовчазного й могутнього світу.

Життя в Україні не ізолювало живописця від творчої атмосфери. Коли М. Мурашко відкрив у Києві рисувальну школу, М. Ге брав активну участь у розвитку цього закладу: читаючи лекції, він полонив учнівську аудиторію, бо викладав легко, зрозуміло, переконливо й щиро.

У різні часи Чернігівщина магнетично притягувала людей культури й мистецтва. Тож у маєтку Миколи Миколайовича завжди були гості з Києва, Петербурга, Москви. Кожного року майстер виїжджав із хутора, щоб власноруч відвезти свої роботи на виставку до Петербурга. В одній із таких поїздок він особисто познайомився з Л. Толстим, творчістю якого завжди цікавився. Особливо М. Ге приголомшила думка письменника про те, що слід жити так, як живе народ, – просто й скромно, справді по-християнськи. Адже саме так і жив художник. З того часу він захоплено й беззастережно сприймає Толстого як

свого духовного провідника. У «толстовстві» Ге, якого завжди мучило питання про сенс життя і сутність віри, знайшов для себе духовну опору. Л. Толстой і М. Ге – дві визначні особистості, які, наситившись славою, побачили, що вона не може дати сенсу життя і щастя. Саме спільність ідей зблизила і здружила їх на все життя.

У жовтні 1884 р. Л. Толстой приїхав до Ге на хутір. Ця зустріч дорівнювала духовному відродженню митця. Він знову звернувся до станкового малярства й продовжив роботу над картинами євангельського циклу. З 1887 р. відбувся своєрідний прорив у творчості художника, коли він більше не зважає ні на закони традиції, ні на смаки публіки. Ще у 1880 р. була створена картина «Милосердя», яку дуже негативно сприйняла переважна кількість критиків, і автор знищив її. Проте художник А. Курінний – учень Ге, вважав, що ця картина свідчила про серйозний злам у мистецтві майстра і вражала значимістю задуму. Отже, в останній період своєї творчості митець створив образ Христа, який примусив глядачів здригнутися: художник прагнув розбурхати їхню свідомість й совість картиною страждань Ісуса. Останні релігійні полотна, завдяки яким М. Ге було уготоване місце в світовому мистецтві, – це «Вихід Христа з учнями у Гетсиманський сад» (1888), «Суд Синедріона» (1892), «Голгофа» (1892), «Що таке істина?» (1892), «Розп'яття» (1894). У них розкривається життєва концепція зрілого й досвідченого майстра, визначається мета його художніх прагнень – знайти формулу загальнолюдської драми в житті окремої особистості.

Трагічне відчуття соціальної невлаштованості й розуміння розладу між особистістю й суспільством, нівелювання цінностей, передусім духовних, – усе це надало пошукам художника драматичного характеру. Для вираження своєї філософії майстру необхідна була вільна мова. І він її знайшов. Це був експресіонізм – стиль, який не сприймали його сучасники, котрі не звикли до розмаїття й гнучкості естетичних масштабів. Новаторство Ге залишилось нерозкритим, а глибокий зміст його картин, їхнє ідейне спрямування – незрозумілим.

Наприкінці життя М. Ге написав автопортрет, у якому відбилосся його напружене духовне життя. Це своєрідний підсумок. Схожий на біблійного пророка, М. Ге залишився наодинці з вічністю.

Художник раптово помер в останні дні весни 1894 р. і був похований у парку, на своєму хуторі.

Мистецька спадщина Миколи Ге, збережена в оригіналах чи відома за репродукціями, складається з 90 портретів, значної кількості пейзажів та 14 релігійних картин. У Київському національному музеї російського мистецтва експонується понад 30 його робіт.

Творчості Миколи Миколайовича Ге присвячено багато досліджень, зокрема російських мистецтвознавців. Професор Гарвардського університету Юрій Шевельов – український славіст, літературознавець і культуролог – здійснив розвідки щодо українських коренів живопису М. Ге і переконливо довів приналежність великого майстра до української культури, давши імпульс

для подальшого вивчення життя й творчої діяльності М. Ге українськими мистецтвознавцями.

*Долматова Н. І. – зав.
відділом гуманітарної
літератури*

ПЛАН ЗАХОДІВ НА II СЕМЕСТР 2010 / 2011 н. р.

ПЛАН РОБОТИ

Центру національно-громадянського виховання на II семестр 2010/2011 н. р.

Кафедра українознавства, ауд. 474 а, 476

Довідки за телефоном: 2-79

У цьому семестрі на базі ЦНГВ продовжують працювати СНТ (студентське наукове товариство), клуб „У Світлиці сьогодні гість...” та відеоклуби: „Українське кіно” (керівник: ст. викл. Іващенко Г.Л.), „Історичний календар” (керівник: асист. Єрмоленко В.В.). Також цікавими для студентів та викладачів університету будуть засідання нового відеоклубу „Світова кінокласика українською”, на яких можна ознайомитись із шедеврами світового кінематографу у якісному перекладі українською мовою (керівники: асист. Єрмоленко В.В., асист. Андросова-Байда Д.О.). Засідання відеоклубів та екскурсії по Світлиці проводяться на замовлення груп.

21.02.11. о 14:30 в ауд. 472 у Міжнародний день рідної мови відбудеться олімпіада з української мови. Запрошуються студенти I-IV курсів.

Клуб «У Світлиці сьогодні гість...»

(Керівник: ст. викладач Іващенко Г. Л., ауд. 476)

(Див. оголошення)

Кіноклуб „Українське кіно” (ауд. 476)

Керівник: ст. викл. Іващенко Г. Л.

Середа (знаменник), 14:30

Протягом семестру демонструватиметься документальний фільм режиссера Дена Крікшенка "80 див світу" (BBC), 10 серій, (10х 60 хв.).

Відеоклуб „Історичний календар”

Керівник: асист. Єрмоленко В. В.

Вівторок, V пара, ауд. 476

1. До Дня захисника Вітчизни та завершення війни в Афганістані
(х/ф „Дев’ята рота”)

22.02.11

2. До 195-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка
(„Заповіт. Т. Г. Шевченка”)	01.03.11
3. До Всесвітнього дня театру („Класика і модерн
українського театру ”	15.03.11
4. До Дня сміху (кінокомедія по-українськи - х/ф „Сотник”)	05.04.11
5. До Дня пам’яток історії та культури	12.04.11
6. До Дня Перемоги („Український рахунок Великої Перемоги”)	10.05.11
7. До міжнародного дня музеїв („Скарби музеїв України”)	26.05.11

Відео клуб „Світова кінокласика українською”

Керівники: асист. Єрмоленко В. В., асист. Андросова-Байда Д. О.
І понеділок місяця, 16:00, ауд. 476, 472

1. **Форрест Гамп/ *Forrest Gump*** (1994), режисер Роберт Земекіс, за однойменним романом Вінстона Грума. У головній ролі Том Генкс. 38 нагород, у т.ч. 6 премій «Оскар».
«Форрест Гамп» - це розповідь про те, як справжня людина по-справжньому самотня серед людей.
2. **Катинь/ *Katyn*** (2007), режисер Анджей Вайда про Катинський розстріл. За романом Анджея Мулярчика «Post mortem - Катинська Історія». «Катинь» - це розповідь про історію жінок: матерів, сестер, дочок офіцерів Польської Армії, які за наказом Сталіна силами НКВС були масово страчені в Катинському лісі.
3. **Життя прекрасне/ *La vita e'bella*** (1998), режисер Роберто Беніньї. Більше 40 нагород, у т.ч. 3 премії «Оскар», Гран-прі журі Каннського фестивалю. «Життя прекрасне» – це трагікомічна розповідь про перемогу кохання та батьківської любові над бруталною реальністю тоталітаризму.

СНТ

Керівник: асист. Андросова-Байда Д.О., ауд. 476
Багатьом будуть цікаві такі засідання СНТ:

1. Методика проведення родинно-сімейних досліджень
(асист. Андросова-Байда Д.О.)	17.02.11
2. Методика проведення краєзнавчих досліджень
(асист. Єрмоленко В.В.)	24.02.11
3. Історія ДІТТу: методика дослідження (приват-проф. Куліш А. І.)	03.03.11

Студентська науково-технічна конференція: квітень, 2011 р.
„Мої визначні земляки”
„Історія моєї родини”
„Історія мого краю”

Ласкаво просимо до Світлиці.

ПЛАН РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ на II семестр 2010-2011 н. р.

Шановні куратори!

Бібліотекарі запрошують вас провести кураторські години разом!

Ми пропонуємо:

1. Екскурсії по бібліотеці (проведення практичних занять з формування інформаційної культури читачів та набуття ними навичок користування традиційними та електронними інформаційними ресурсами).
2. Дні інформації – 1 раз на квартал
Виставки нових надходжень,
Відкриті перегляди у відділах обслуговування – протягом року
3. Тематичні виставки за «Календарем знаменних дат»
4. Бесіди біля виставок:
«Сторінками історії залізниць»
«Про етику та етикет у повсякденному житті»
«Екологія та сучасний світ»
«ДІТ та бібліотека. Разом крізь роки»
«Ювіляри року» та ін.
5. Музичні вечори:
«День захисника Вітчизни»
«Любовь – поезия и солнце жизни»
6. Презентація поетичної збірки «ДІТівські сонети», до якої включено вірші студентів та випускників, викладачів та співробітників ДІТу.
7. Проведення традиційного конкурсу «Студент, читай книжки!» разом зі студентською профспілкою. Переможцям – нагороди та пільги НТБ!
8. Читацька конференція «Фантастичний світ В. Головачова»

Для участі Вашої групи у запропонованих заходах звертайтеся до відділу обслуговування гуманітарною та економічною літературою (к. 167), або телефонуйте 1-43

ПЛАН РОБОТИ Палацу культури університету на II семестр 2010/2011 н. р.

№ з/п	Заходи	Термін	Відповідальний
1.	Робота творчих колективів Палацу культури (за графіком)	січень-липень	Жунда І. А. Карпенко А. В.
2.	Підготовка актовї зали для проведення днів відкритих дверей (за планом приймальної комісії)	лютий-квітень	Кошкалда Л.В. Ільман В. Ю.
3.	Експозиція «Зимова казка» в художній галереї ДІТу	лютий	Кошкалда Л. В. Сосна В. І.

4.	Робота відеоклубу «Мистецтво в кадрі» в художній галереї ДІТУ	лютий-липень	Кошкалда Л. В. Сосна В. І.
5.	Підготовка та проведення міжфакультетського конкурсу КВК	лютий	Кошкалда Л. В. Жунда І. А. Карпенко А. В. Ільман В.Ю. Науменко Н.
6.	Експозиція з нагоди святкування Міжнародного дня жінок в художній галереї ДІТУ	березень	Кошкалда Л. В. Сосна В. І.
7.	Підготовка та проведення міжфакультетського конкурсу художньої самодіяльності «Студентська весна – 2011»	березень	Заст. деканів факультетів, Кошкалда Л. В., Жунда І. А., Карпенко А. В., Пилипенко М. В., Єжова О.О., Ільман В. Ю., Науменко Н. Максименкова Ю. А.
8.	Участь у проведенні традиційного свята 1 квітня	квітень	Оргкомітети факультетів, Ільман В. Ю.
9.	Підготовка та проведення гала-концерту студентського фестивалю художньої самодіяльності «Студентська весна – 2011». Участь у міському та обласному гала-концертах.	квітень	Кошкалда Л. В. Жунда І. А. Карпенко А.В. Ільман В. Ю. Науменко Н. Максименкова Ю. А.
10.	Звітні концерти колективів Палацу культури для студентів та співробітників університету	травень	Жунда І. А. Карпенко А. В. Ільман В. Ю. Керівники гуртків
11.	Участь у святкуванні Дня Перемоги	травень	Кошкалда Л. В.
12.	Урочисте вручення дипломів випусникам ДІТУ	червень	Кошкалда Л. В. Ільман В. Ю.
13.	Експозиція «Квіти літа» в галереї ДІТУ	червень	Кошкалда Л.В. Сосна В. І.
14.	Участь у проведенні традиційної ювілейної зустрічі випускників ДІТУ	липень	Кошкалда Л.В. Жунда І. А. Ільман В. Ю.

ПЛАН РОБОТИ
Комітету у справах сім'ї та молоді на II семестр 2010/2011 н. р.

№ з/п	Заходи	Термін	Відповідальні
Організаційна робота			
1.	Участь у зборах голів КССМів ВНЗ у КССМі міської ради	щотижня	Науменко Н.В., Клопінський П.С.
2.	Участь у зборах голів КССМів ВНЗ у КССМі Жовтневої районної у місті ради	щотижня	Науменко Н.В., Клопінський П.С.
3.	Проведення зборів КССМів факультетів	щотижня	Науменко Н.В., КССМи ф-тів
4.	Проведення зборів Ради студентів ДІТУ	щомісяця	Науменко Н.В., Гребенюк О. В., РС ф-тів
5.	Організація огляду санітарного стану гуртожитків	4 ^й тиждень місяця	Науменко Н.В., Бурим А.О.
6.	Огляд кімнат відпочинку та самопідготовки у гуртожитках	щомісяця	КССМи ф-тів
7.	Організація роботи студентського штабу провідників ДІТУ	щотижня та в літку	Науменко Н.В., Бойко М. І., Стисяков П. К.
8.	Організація роботи студентської комісії з огляду гуртожитків	щотижня	Студентська комісія
Соціальний захист молоді			
1.	Поновлення банку даних щодо студентських сімей	лютий	КССМи ф-тів
2.	Організація тематичних лекцій з представниками правоохоронних органів про самозахист жінок в критичних ситуаціях, про нововведені закони і т. д.	березень	КССМи ф-тів
3.	Організація тематичних лекцій на кураторських годинах щодо запобігання захворювання на ВІЛ/СНІД серед студентів з представниками центру планування сім'ї	протягом семестру	КССМи ф-тів
4.	Організація благодійних акцій для безпритульних від клубу «ДОМ»	протягом семестру	Ніконенко Н.О., Студактив
5.	Організація роботи центру працевлаштування студентів ДІТУ	протягом семестру	Павлюк Н.О., Студактив

Робота щодо організації навчального процесу			
1.	Проведення роботи з кураторами груп щодо організації навчального процесу	протягом семестру	КССМи ф-тів
2.	Розгляд та вирішення проблем з організації навчального процесу студентів, які проживають у гуртожитках	протягом семестру	КССМи ф-тів
3.	Проведення заходів щодо запобігання корупції у навчальному процесі	протягом семестру	КССМи ф-тів
4.	Організація роботи груп контролю успішності на факультетах	протягом семестру	КССМи ф-тів
5.	Організація роботи групи аналізу успішності університету	протягом семестру	Науменко Н.В. Комісії ф-тів
Робота щодо організації дозвілля			
1.	Організація та проведення 2-го туру міжфакультетського конкурсу КВК	лютий	Науменко Н.В., Ващенко Т.В.
2.	Проведення тренінгу з проблем студентського самоврядування для студентів	лютий	Науменко Н.В., КССМи ф-тів
3.	Організація та проведення щорічного чемпіонату з брейн-рингу	лютий	Лимал А.В.
4.	Організація та проведення міжфакультетського конкурсу художньої самодіяльності “Студентська весна – 2011”	лютий-березень	Ващенко Т.В., Науменко Н.В., КССМи ф-тів
5.	Організація святкового вечора відпочинку для активістів університету з нагоди Міжнародного дня жінок 8 Березня	березень	Мілکا О.В.
6.	Організація та проведення традиційного турніру з міні-футболу серед команд 5-х курсів “1-квітневий турнір на кубок ректора”	березень-квітень	Романенко М.І., Науменко Н.В., КССМи ф-тів
7.	Допомога в організації та проведенні спартакіад університету з плавання, спортивної гімнастики, важкої атлетики, легкої атлетики	березень-квітень	Ванжа А.Ю., КССМи ф-тів
8.	Організація та проведення гала-концерту конкурсу художньої самодіяльності “Студентська весна – 2011”	квітень	Ващенко Т.В., КССМи ф-тів
9.	Організація та проведення екологічних заходів до Дня довкілля в університеті	квітень	Мілکا О. В., КССМи ф-тів
10.	Організація та проведення щорічного конкурсу зі спортивного орієнтування «Квест в ДПТі»	квітень-травень	Клопінський П. С., КССМи ф-тів
11.	Організація та проведення свята 1 травня	травень	Живиця О.С., КССМи ф-тів

12.	Допомога в організації святкових заходів для ветеранів в університеті та Жовтневому районі з нагоди Дня Перемоги	травень	Науменко Н.В., Ващенко Т.В., КССМи ф-тів
13.	Організація та проведення щорічного конкурсу краси та самодіяльності «Міс ДІТ – 2011»	травень	Жунда І.А., КССМ факультетів
14.	Організація та проведення заходів в університеті до Дня сім'ї	травень	Пінаєва О.О., Коваленко К.І.
15.	Підготовка традиційної благодійної акції для безпритульних дітей	травень	Ніконенко Н.О., Клуб "ДОМ"
16.	Підготовка команди університету до участі в обласному фестивалі-конкурсі «Студентська республіка»	травень- червень	Ващенко Т.В.
17.	Участь в організації свята День знань 1 вересня	серпень	Науменко Н.В., КССМи ф-тів
18.	Залучення студентів та організація роботи творчих колективів: - Духовий оркестр - Народні танці - Вокальна студія - ВІА - Студентський театр - Сучасні танці - Спортивні танці - Аеробіка - Східні танці - Фольклорні танці - Джазові танці - Степ та фламенко - Брейк-данс - Клуби за інтересами - Студія художньої творчості - Команди КВК	протягом семестру	Жунда І. А., КССМи факультетів
19.	Проведення виборів студентського мера та магістрату університету для участі в обласному фестивалі - конкурсі «Студентська республіка»	травень	Науменко Н.В., КССМи ф-тів
20.	Організація вечорів відпочинку для студентів	за окремим графіком	Вабилев Ю.Р., КССМи ф-тів
21.	Організація екскурсійно-пізнавальних турів для студентів та співробітників університету по визначних місцях України та Росії	протягом семестру	Мілка О. В., Живиця О. С.
22.	Організація роботи студентського сайту університету	протягом семестру	Костюковський М.В., студактив

23.	Організація роботи кіноклубу ДІТУ	протягом семестру	Друзенко Д.Б., студактив
-----	-----------------------------------	-------------------	--------------------------

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ

головних спортивно-масових заходів на II семестр 2010/2011 н. р.

1. Спартакіада ДІТУ з міні-футболу (лютий).
2. Кубок ДІТУ з міні-футболу (березень)
3. Спартакіада ДІТУ з гирьового спорту (березень)
4. Спартакіада ДІТУ з армреслінгу (березень)
5. Спартакіада ДІТУ з настільного тенісу (березень)
6. Спартакіада ДІТУ з шашок (березень)
7. Спартакіада з легкої атлетики (квітень)
8. Спартакіада ДІТУ з важкої атлетики (квітень)
9. Спартакіада ДІТУ з плавання (квітень)
10. Спартакіада ДІТУ зі спортивної гімнастики (квітень)
11. Спартакіада ДІТУ з шахів (квітень)
12. Кубок ДІТУ з баскетболу (травень)

ПЛАН РОБОТИ

профспілки студентів університету на II семестр 2010/2011 н. р.

№ з/п	Заходи	Дата, місце проведення	Відповідальні
1.	Збір інформації щодо соціально незахищених категорій університету	По-факультетно, постійно	Голови профбюро факультетів
2.	Проведення звітно-виборчих конференцій на факультетах (за окремим планом)	лютий-березень	Голови профбюро факультетів
3.	Проведення звітно-виборчої конференції профкому студентів	05 квітня 2011 р. ауд. 503	Максименкова Ю.А. Голови профбюро факультетів
4.	Проведення фестивалю-конкурсу художньої самодіяльності «Студентська весна 2011» (за окремим планом)	ДК ДІТ	Голови профбюро факультетів
5.	Перевірка санітарного стану гуртожитків	щотижня	Максименкова Ю.А. Голови студентських рад гуртожитків
6.	Організація і проведення святкового вручення дипломів	червень	Голова профкому Голови профбюро факультетів

7.	Організація роботи соціальної служби для студентів	щотижня	Приймак К.І.
8.	Організація тренінгів «Школа лідера»	щотижня	Максименкова Ю.А.
9.	Організація циклу лекцій з протидії шкідливим звичкам та пропаганди здорового способу життя	квітень	Голови профбюро факультетів
10.	Організація поздоровлення студентських сімей до Дня сім'ї	травень	Вернер В.Р.
11.	Організація циклу лекцій та круглих столів щодо стану навколишнього середовища (до Дня Чорнобильської трагедії)	квітень	Сорока М.Л. Голови профбюро факультетів
12.	Організація поздоровлення до Дня науки	травень	Сорока М.Л.
13.	Організація поздоровлення ветеранів до Дня Перемоги	травень	Голови профбюро факультетів
14.	Проект «Пам'ятай минуле – думай про майбутнє»	Березень-червень	Голови профбюро факультетів
15.	Проект «Студенти, читайте книжки»	Березень-квітень	Сорока М.Л.
16.	Інформаційна робота зі студентами 5-х курсів, щодо соціального захисту	Квітень-червень	Голови профбюро факультетів